

İSTANBUL
GELİŞİM
ÜNİVERSİTESİ

ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ II

CUMHURİYETÇİLİK, LAİKLİK VE HALKÇILIK

HAFTA 7

Doç. Dr. Ercan KARAKOÇ

CUMHURİYETÇİLİK İLKESİ

- Arapça halk, ahali, büyük kalabalık demek olan “Cumhur” kelimesinden gelir. “Cumhurî” ise, cumhura, yani halka ait demektir.
- Cumhurî devlet veya cumhuriyet, hakimiyetin halka ait olduğu hükümet biçimi ve devlet idaresi şekli demektir.
- Bu bakımdan halk ve yönetim kelimelerinin bir araya geldiği “Demos” ve “Kritos” yani demokrasi sözcüğünün eş anlamlısı kabul edilebilir.
- Günümüzde dar anlamda cumhuriyet kavramı, devlet başkanının belirli bir süre için, doğrudan ya da dolaylı olarak halk tarafından seçilmesine dayanan hükümet biçimini içerir.

- 29 Ekim 1923 tarihli Teşkilât-ı Esasiye Kanunu'nda “Türkiye Devleti'nin hükümet şekli Cumhuriyettir” ifadesi bulunurken bu ifade 1924, 1961 ve 1982 Anayasalarının birinci maddelerinde “Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir” şeklinde değiştirilmek suretiyle Cumhuriyet kavramına bir devlet şekli anlamı verilmiştir.
- Devlet şekli olarak Cumhuriyet; egemenliğin bir kişi veya zümreye değil, toplumun tümüne ait olduğu bir devlet sistemidir.
- Hükümet şekli olarak Cumhuriyet; başta devlet başkanı olmak üzere devletin temel organlarının seçim ilkesine göre kurulmuş olduğu, özellikle bunların oluşmasında veraset ilkesinin rol oynamadığı bir hükümet sistemidir.

- Eğer egemenlik yalnızca belli bir sınıfın elindeyse buna aristokratik cumhuriyet (seçkinler cumhuriyeti) denir.
- Egemenlik bütün halka aitse demokratik cumhuriyet ya da halk cumhuriyeti adı verilir.
- Demokrasi ve Cumhuriyet kavramları birbirine karıştırılmamalıdır. Cumhuriyet bir biçimi, demokrasi ise içeriği ifade eder. (Demokratik, laik, sosyal hukuk devleti kavramları cumhuriyetin içeriğini anlatır)
- Atatürk için, Kemalizm'in "Cumhuriyetçilik" ilkesi ile "demokrasi" eş anlamlı idi.

- Atatürk cumhuriyeti her zaman demokrasi kavramıyla birlikte ele almış, demokrasiyle yönetilen devlet şekli olarak görmüştür.
- Cumhuriyetin fikirlerin serbestliğinden yana olduğunu, samimi ve meşru olmak şartıyla her fikre saygı duyulacağını belirtmiştir.
- Çağdaş ve demokratik cumhuriyet yönetimlerinde başta seçimle gelmiş ve süreli olarak seçilmiş bir devlet başkanının bulunması esastır.
- Temsili demokrasi ve hür seçimler temel ilkeler, siyasi partiler ise vazgeçilmez kuruluşlardır.

- Cumhuriyet yönetimlerinin temel ilkelerinden biri de devletin yasama, yürütme ve yargı güçlerinin birbirinden ayrı olması anlamına gelen “kuvvetler ayrılığı” ilkesidir.
- Cumhuriyet devleti bir hukuk devletidir. Gerek meclisin yaptığı yasaların anayasaya uygunluğu, gerekse yürütmenin hukuka uygun bir şekilde yürütülmesi bağımsız mahkemelerin denetimine tabidir.
- Yine egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğu yönetimlerde vatandaşların mutlaka sahip olmaları gereken temel hak ve hürriyetlerin başında vicdan hürriyeti, düşünce hürriyeti, kişi güvenliği ve konut dokunulmazlığı gibi hürriyetler gelmekte, ayrıca millete sağlık, öğrenim, çalışma ve sosyal güvenlik gibi temel haklar tanınmaktadır.

- Kemalizm'in ilkelerinden "Cumhuriyetçilik", bir anlamda milliyetçiliğin doğal sonucu gibi görülebilir. Eğer egemenlik ulusa ait ise, ülkenin kimler tarafından hangi kurallara göre yönetileceği de ulus tarafından belirlenecek demektir.
- Cumhuriyetçilik aynı zamanda, siyasal iktidarın dinsel kökenli olmaktan çıkması, laikleşmesi, siyasal rejimin çağdaşlaşması demektir. Bu ilke, iktidarın dinsel kökenli olmaktan çıkmasıyla laiklik ilkesiyle, meşruluğunun temelini halk desteğinin oluşturmasıyla da, halkçılık ilkesiyle yakından ilgilidir.
- Anayasamızın 1. maddesine göre, "Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir".

- Anayasamızın 2.maddesine göre ise “T.C., toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir”.
- Anayasamızın 3.maddesine göre, “Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür”.
- Anayasamızın 2.maddesinde yer alan “Cumhuriyet’in Temel Nitelikleri” şunlardır:
 1. Başlangıç İlkeleri: Anayasamızın giriş kısmında belirtilen ilkelerdir. Bunlar; millet iradesinin mutlak üstünlüğü, kuvvetler ayrımı, milli birlik ve beraberlik ile milli ideallerdir.

2. Cumhuriyetçilik: Egemenliğin yani devleti yönetme güç ve yetkisinin halka ait olduğu yönetim biçimidir.
3. Atatürk Milliyetçiliğine Bağlılık: Atatürk'ün milliyetçilik anlayışı; Türk milletine, refah, huzur ve mutluluk getiren çağdaş dünyanın da benimsediği modern bir milliyetçilik anlayışıdır.
4. Laiklik: Devlet ve toplum yaşamını ilgilendiren hukuk kurallarının akla, bilime ve toplumun ihtiyaçlarına dayalı olmasıdır.
5. İnsan Haklarına Saygılı Devlet: İnsan haklarını anayasal ve yasal bir hak olarak vatandaşlarına tanımış olan devlettir.

6. Demokratik Devlet: Egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olmasıdır.

7. Hukuk Devleti: Hukuk kurallarını tüm vatandaşlara eşit ve adil biçimde uygulayan ve her türlü uygulamasını hukuk kurallarına uygun olarak yapan devlettir.

8. Sosyal Devlet: Vatandaşların dil, din, mezhep, ırk, cinsiyet ve siyasi görüş farkı gözetilmeksizin kanunlar önünde eşit olduğu ve devletin ana görev olarak halka hizmet etmeyi benimsediği devlet anlayışıdır.

Cumhuriyetçilik İlkesinin Özellikleri

- 1) Cumhuriyette temel ilke seçimdir.
- 2) Cumhuriyet, devlet başkanlığında ve diğer kademelerde hayat boyu kalmaya karşıdır.
- 3) Cumhuriyet rejiminde egemenlik kayıtsız şartsız millete aittir.
- 4) Cumhuriyet, ahlakî faziletlere dayanan bir idaredir.
- 5) Cumhuriyetçilik, anayasamızda “değiştirilemez ve değiştirilmesi teklif edilemez” şeklinde yer almıştır.
- 6) Cumhuriyet rejimi, demokrasi ile devlet şeklidir.
- 7) Türk milletinin tabiatına ve adetlerine en uygun idaredir.

Cumhuriyetçilik İlkesi Doğrultusunda Yapılan İnkılâplar

1. TBMM'nin açılması
2. 1921 Anayasası'nın yapılması
3. Saltanatın kaldırılması
4. Cumhuriyet'in ilan edilmesi
5. Siyasi partilerin kurulması
6. Ordunun siyasetten ayrılması
7. Kadınlara seçme ve seçilme haklarının verilmesi

Cumhuriyetin Türk Toplumuna Sağladığı Faydalar

- a. Cumhuriyet, bütün vatandaşların devlet yönetimine eşit şekilde katılmasını sağlamıştır.
- b. Türk toplumunun gelişmesini ve çağdaşlaşmasını sağlamıştır.
- c. Demokrasinin kurulmasına ortam hazırlamıştır.

- **Cumhuriyet, egemenliğin millete ait olduğu yönetim biçimidir.**
- **Cumhuriyet, halkın kendi kendisini yönetmesi** ve devlet içinde karar verecek tek yetkili makam olarak milleti kabul etmektir. Cumhuriyet rejiminde esas, **yöneticilerin seçimle iş başına gelmeleridir.**
- **Halkın kendini doğrudan doğruya yönetmesi** demek olan **demokrasi** ise cumhuriyet rejiminin ulaştığı en ideal yönetim biçimidir.
- **Cumhuriyet yönetiminde** millet adına karar verme yetkisi doğrudan millet tarafından seçilmiş olan meclise aittir.

- **Cumhuriyetçilik; devletin yönetim şekli olarak cumhuriyeti kabul etmek, bu yönetimi benimsemek, onu korumak ve yaşatmak** demektir.
- **Cumhuriyetçilik; demokrasi ve cumhuriyet rejiminin korunması, geliştirilmesi ve benimsenmesi için yapılan tüm çalışmalardır.**
- Atatürk'ün **cumhuriyetçilik ilkesi** yönetimin cumhuriyet olmasını öngörür. Halk, egemenlik hakkını kullanarak yöneticilerini hür iradesiyle seçer.
- **Atatürk'ün cumhuriyet anlayışı demokrasiyi esas alır.** Bu anlayışa göre cumhuriyette son söz, millet tarafından seçilmiş meclistedir.

- **Cumhuriyetçilik** diğer ilkelerle birbirini tamamlayan bir bütündür.
- Cumhuriyet idaresi, toplumun **millet olma bilincine** ulaşmasıyla meydana gelen bir yönetim olduğu için **milliyetçidir.**
- **Egemenliğin halka ait olması** nedeniyle **halkçı** bir karakter taşır.
- Cumhuriyetçilik, bütün alanlarda **çağdaş bir uygarlığı hedeflediği için inkılapçı** bir özelliğe sahiptir.

- ✓ **Demokrasilerde en iyi yönetim biçimidir.**
- ✓ En önemli unsur **seçimdir.**
- ✓ **Halkın**, seçtiği temsilciler aracılığı ile **kendini yönetmesidir.**
- ✓ **Yeni Türk devletinin değişmez yönetim biçimi** olarak kabul edildiği için temel ilkelerin başına konulmuştur.
- ✓ Atatürk'e göre **Türk milletinin tabiatına ve adetlerine en uygun yönetim cumhuriyettir.**
- ✓ Hükümet ile halk arasında ayrılık bırakmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Ulusal (milli) **egemenlik, Ulusal irade, Seçim, Çok partili rejim, Seçme ve seçilme hakkı, demokrasi, millet iradesi, rejim, yönetim, halkın yönetimi...**

CUMHURİYETİN BİZE KAZANDIRDIKLARI

- 1- Ülkenin bir hanedan tarafından yönetilmesi uygulamasına son verilmiş, **vatandaşlar devlet yönetimine eşit olarak katılma imkanı elde etmişlerdir.**
- 2- **Temel hak ve özgürlükler devlet güvencesi altına alınmıştır.**
- 3- **Herkesin kanun önünde eşitliği sağlanmış,** kanunları uygulama görevi bağımsız mahkemelere verilmiştir.
- 4- **Düşünce özgürlüğü** sağlanarak, vatandaşlara huzurlu bir hayat sürme olanağı tanınmıştır.
- 5- **Gelişmemize engel olan unsurlar ortadan kaldırılarak,** çağdaş uygarlığa ulaşmayı sağlayacak bir ortam oluşturulmuştur.
- 6- **18 yaşını dolduran her Türk vatandaşına seçme ve halk oylamasına katılma hakkı** ve sorumluluğu getirmiştir.

CUMHURİYETÇİLİK İLKESİ DOĞRULTUSUNDA YAPILAN İNKILAPLAR

- **TBMM'nin açılması (1920)**
- 1921 ve 1924 Anayasalarının yapılması
- **Saltanatın kaldırılması (1922)**
- Cumhuriyetin ilan edilmesi (1923)
- **Siyasal partilerin kurulması (1924)**
- Ordunun siyasetten ayrılması (1924)
- **Kadınlara seçme ve seçilme haklarının verilmesi (1930-33-34)**

LAİKLİK İLKESİ

- “Laik” sözü Türkçeye Fransızcadan geçmiştir. (Yunanca “Laikos”, Latince “Laicus” sözcüğünden gelmektedir.)
- Hıristiyan Avrupa’da din işleriyle uğraşan kilise adamlarına “Clerici”, rahip olmayanlara da “Laici” deniyordu. Bu nedenle, lâik kelimesinin lügat anlamı, “din adamları sınıfına mensup olmayan, dini sıfat ve yetkisi bulunmayan kişi”dir.
- Laiklik, Batı dünyasında Katolik Kilisesi’nin merkezi ve baskıcı yapısına karşı duyulan tepkiden doğmuştur. Kilise yüzlerce yıl, katı disiplin ve ahlak kurallarıyla, afroz gücüyle, engizisyon mahkemeleriyle toplum ve bireyler üzerinde her alanda sıkı bir denetim kurmuştur.
- Din ve mezhep adına vicdanlara ve dünyevi hayatın her alanına müdahale edilmesi, Batı’da kitlesel ya da bireysel büyük zulüm ve katliamlara yol açmıştır.

- Kainatın ve dünyanın kuruluşu hakkında rahiplerin yüzyıllardır anlattıklarının yanlış olduğunu ispatlayan akılcı felsefe, kilise zulmüne karşı etkili bir mücadele yürüttü.
- Avrupa'da Reform ve Rönesans'ın katkılarıyla başlayan Aydınlanma Çağı, dini dogmaların bilim, siyaset, sanat ve felsefe üzerindeki baskısına karşı çıkılmasına yol açmış; bu anlamıyla laiklik, Fransız İhtilali'yle tüm Avrupa'ya, sarsıcı ihtilaller dizini ile yayılmıştır.

- Avrupa'daki din ve mezhep savaşları ve baskılardan kaçan Amerika'ya yerleşen göçmenler, 1776 tarihli Amerikan Anayasası'na, devletin bir dini olmadığını ve fertlerin din hürriyetlerini ana ilke olarak koymuşlardır: "Din ve Tanrı'ya borçlu olduğumuz ödev ve bunun yerine getirilme şekli, kuvvet veya dinle değil, akıl ve kanaatle idare edilebilir. Herkes eşit bir tarzda, vicdanının emrettiği gibi, dininin gereğini yapmakta serbesttir."
- Fransız İhtilali ve 1789 İnsan Hakları Bildirisi ise, hiç kimsenin dini inançlarından dolayı kınanamayacağı ilkesini getirdi. Bu bildiri de, dini tören ve ayinler bakımından, çağdaş Anayasalarda da rastlanan bir sınır getirilmişti: Kamu düzenini koruma zorunluluğu.

- Türklerin İslamiyet’i kabulünden önceki Türk devletlerinde daha çok laik ilkelerin egemen olduğu söylenebilir.
- Orhun Anıtları’nda, Kağan’ın kendisinin Tanrıya benzer olduğuna işaret edilmekte ise de, hükümdar ailesinin, “Gök Tanrı tarafından Türk ulusunu yönetmek üzere tahta oturtulduğu” açıklaması yapılmakta, hükümdarların görevleri arasında dini konulardan bahsedilmektedir. Sadece, “ölecek ulusu diriltip kaldırmak, çıplak ulusu giydirmek, yoksul ulusu zengin etmek” gibi dünya işlerinden söz edilmektedir.
- Türklerin, İslamiyet’i kabulünden sonradır ki Türk devletleri, teokratik devlet sistemine ve dini hukuk düzenine doğru kaymışlardır.

- Osmanlı Devleti'nin başlangıçta daha çok padişahlar tarafından konan hukuk kurallarının oluşturduğu örfi hukukla yönetildiği, sonradan teokratik devlet niteliğinin giderek arttığı genellikle kabul edilir.
- Teokratik Osmanlı Devleti'nin temellerinde doğal olarak İslam hukukuna uygunluk prensibi yatmaktadır. İslam hukuku, Osmanlı özel hukuku olarak aynen uygulanmıştır.
- Osmanlı hukuku sadece İslam hukukundan ibaret olmayıp, padişahların Şeyhülislamlardan fetva alarak, zamanın icap ve ihtiyaçlarını karşılamak üzere, akıl yoluyla ve eski Türk geleneklerinden de çok yararlanarak koydukları örfi hukuk kurallarından da oluşuyordu. Osmanlılar kendilerine özgü bu hukuk sistemini Tanzimat'a kadar uygulamışlardır.

- Ancak Batı, bilimsel alanda hızla ilerlerken Osmanlı Devleti'nde kapılar giderek yeniliklere kapandı. En basit yeniliklerin kabulü için uzun uzun şeriata uygunluk tartışmaları yapıldı.
- 15. yüzyılda icat edilen matbaa bile 275 yıllık bir gecikme ile Osmanlı ülkesine girebilmiştir. Batıdaki reform ve laikleşme akımları Osmanlı Devleti'ni ancak 18. yüzyıldan itibaren etkilemeye başladı.
- Tanzimat dönemi boyunca, bir yandan dini esaslara tam olarak sadakat göstermekten bahsediliyor, bir yandan da Batı'dan yeni kanunlar alınıyordu

- Osmanlı Devleti'nin Batı'dan aldığı ilk kanunlar 1850 tarihli "Ticaret Kanunnamesi" ve 1864 tarihli "Ticaret-i Bahriye (Deniz Ticareti) Kanunnamesi"dir.
- 1862 yılında, "Ticaret Mahkemeleri Usul Nizamnamesi" yayınlandı. Bu da Batı hukukundan aktarılmış bir metindi.
- Bir yandan, yargılama ve ticaret hukuku gibi bazı alanlarda laik nitelikli Batı kanunları benimsenmiş, diğer yandan aile, miras hukuku gibi alanlarda dini hukuk kurallarına bağlı kalınmıştır.

- Böylece hukuk alanında birbirinden farklı felsefelerden kaynaklanan, “teokratik” ve “laik” nitelikli kanunlar aynı anda yürürlükte kaldılar. Bu durum farklı kanunları uygulayan farklı mahkemelerin aynı anda çalışmasına yol açtı. Bu durum, Cumhuriyet’e kadar devam etmiştir.
- Osmanlı İmparatorluğu’nu felakete ve yıkılışa sürüklediklerini çok iyi kavrayan Atatürk, kurduğu Yeni Türk Devleti’ni laik hukuk temeline dayandırmıştır. Yaptığı inkılapların özü de laiklik prensibini yerleştirmeye yönelik olmuştur.

Laik Devlete Geçiş Aşamaları

- Saltanatın Kaldırılması (1 Kasım 1922) : 1 Kasım 1922'de saltanat kaldırılarak, laiklik yolunda ilk önemli adım atıldı. Osmanlı ailesinden egemenlik yani yönetme hakkının alınması demek, halifelik kurumunun gücünün yok olması demektir.
- Halifeliğin Kaldırılması (3 Mart 1924) : 3 Mart 1924'te halifelik kaldırılarak, laik devlete geçiş yolunda büyük bir adım atıldı.
- Tevhid-i Tedrisat Kanunu (3 Mart 1924) : 3 Mart 1924'te kabul edilen Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile, ülkedeki bütün medrese ve okullar, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanarak denetim altına alındı.

- Şer'iyeye ve Evkaf Vekaleti'nin Kaldırılması (3 Mart 1924) : Devlet işlerinin dine uygun olup olmadığını denetleyen, Şer'iyeye ve Evkaf Vekillikleri kaldırılarak, dini kuralların yönetime karıştırılması engellendi.
- Şapka Kanunu (25 Kasım 1925) : Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasından sonra ülkedeki aydınlar, pantolon ve ceket giyip kravat takarken başlarında fes vardı. Mustafa Kemal, kılık ve kıyafetteki bu karmaşaya son vermek ve siyasi, dini görüntüyü ortadan kaldırmak için ilk önce fesi yasaklayarak işe başladı. Kastamonu'da ilk kez halkın karşısına şapka ile çıktı.
25 Kasım 1925'te Şapka Kanunu çıkartıldı. Benzer bir kanunla da dini kıyafetlerle sokaklarda dolaşılması yasaklandı.
- Tekke, Zaviye ve Türbelerle Tarikatların Kapatılması (30 Kasım 1925) : 677 sayılı kanun ile Tekke, Zaviye, Türbeler ve Tarikatlar kapatılarak bunlarla ilgili sıfatların kullanılması yasaklandı.

- Türk Medeni Kanunu'nun Kabulü (17 Şubat 1926) : Türk Medeni Kanunu; kişilerin hak ve borçlarını, ailenin kuruluşunu, işleyişini ve sona ermesini, miras sorunlarını, kişiler ile mallar arasındaki mülkiyet ilişkilerini ve diğer hakların doğmasını, sürmesini, sona ermesini, kişilerin birbirleri ile olan ilişkilerini düzenleyen işlemleri oluşturan bir kurallar bütünüdür.
- Anayasadan “Devletin dini İslam’dır” maddesinin çıkarılması (10 Nisan 1928)
- Harf İnkılabı (1 Kasım 1928) : Arap harflerinin kullanımı sırasında, yazı kimi zaman yetersiz kalıyordu. Arap harfleri ile okuma-yazma öğrenmek zordu ve uzun zaman alıyordu. 1 Kasım 1928’de “Türk Harfleri Hakkında Kanun” kabul edildi. 1929 yılında yurdun her tarafında “Millet Mektepleri” açılmaya başlandı. Arap kültürünün Türk kültürü üzerindeki etkisi iyice azaldı.

- Takvim, Saat ve Ölçülerde Değişiklik : Osmanlı Devleti'nde, Hicri Takvim kullanılıyordu. Avrupa'daysa Miladi Takvim kullanılmaktaydı. Dünya'da ve Avrupa'da kullanılan takvim ile bizim kullandığımız takvimin farklı olması, ticari işlerde ve resmi yazışmalarda karışıklıkların ortaya çıkmasına neden oluyordu. Bu farklılık, birçok işin zamanında yapılmamasına ve karışıklıklara yol açıyordu. TBMM tarafından, 26 Aralık 1925'te uluslararası takvim ve saat sistemi, 1 Nisan 1931'de de ağırlık ve ölçü birimleri kabul edildi. TBMM, 1935'te aldığı bir kararla pazar gününün resmi tatil olduğunu belirtti.
- Soyadı Kanunu (21 Haziran 1934) : Günlük hayatta isim benzerliğinden kaynaklanan karışıklıkları ortadan kaldırmak amacıyla TBMM, 21 Haziran 1934'te "Soyadı Kanunu"nu kabul etti. Bu kanunla herkese Türkçe bir soyadı alma zorunluluğu getirildi. Aynı yıl kabul edilen bir başka kanunla, şeyh, ağa gibi ayrıcalık ifade eden eski unvanların kullanılması yasaklandı.
- Laiklik ilkesinin Anayasaya Girmesi (5 Şubat 1937) : T.C. Devleti'nin laik olduğu maddesinin anayasaya girmesi ile bu alanda yapılan inkılaplar da büyük ölçüde tamamlanmıştır.

HALKÇILIK İLKESİ

- Halk: Belirli bir zamanda bir ülkede oturan ve o ülkeyi vatan bilen, kaderini o ülkeye bağlamış insanların bütününe halk denir.
- Halkçılık ise, millet içindeki çeşitli insan gruplarının yararına bir siyaset izlenmesi, halkın kendi kendini yönetmeye alıştırılmasıdır. Bundan dolayı halkçılık, hem cumhuriyetçilik hem de milliyetçilik ilkelerinin doğal sonucudur.
- Halkçılık, birbirini tamamlayıcı nitelikteki 3 unsurdan meydana gelir.

1. Kanun önünde herkesin eşitliği: Atatürkçü Düşünce Sistemi, devletin hiçbir kimseye veya zümreye ayrıcalık tanımayacağını belirterek, kanunlar önünde tüm halkı eşit kabul etmiştir.
2. Siyasi demokrasi: Atatürk, demokrasi prensibini halkçılık ile aynı anlamda kullanmıştır. Milli egemenlik ilkesinin doğal sonucu olan halkçılık ilkesi, devlet yönetiminde demokrasinin varlığının devamını istemektedir.
3. Sınıf mücadelesinin reddi ve sosyal dayanışma: Adaletli gelir dağılımına büyük önem veren halkçılık ilkesi, sosyal adaleti ve sosyal güvenliği sağlamayı hedeflemektedir. Sınıf mücadelesini kabul etmeyen halkçılık, halkı bir bütün olarak görür ve herkesi eşit haklara sahip kabul eder.

Halkçılık İlkesinin Özellikleri

1. Atatürk'ün Cumhuriyetçilik ve milliyetçilik ilkeleriyle doğrudan ilgilidir.
2. Kanun önünde eşitliği kabul eder.
3. Bütünleyici ilkelerden milli egemenlikle doğrudan ilgilidir.
4. Halkçılıkta hiçbir toplumsal grubun ve zümrenin ayrıcalığı yoktur.
5. Halkçılık sınıf mücadelesini reddeder ve sosyal dayanışmayı öngörür.
6. Halkçılık ilkesi ekonomik alanda hem halka hem de devlete yükümlülükler getirir.

Halkçılığın Türk Toplumuna Sağladığı Yararlar

- a. Halkçılıkta milli egemenlik tam olarak gerçekleşmiş ve demokrasinin iyileşmesine katkıda bulunmuştur.
- b. Toplumda barış ortamının kurulması sağlanmıştır.
- c. Bu ilke ile Türk toplumu yönetime katılma, kanunlar önünde eşit olma ve devletin imkanlarından eşit olarak faydalanma olanağına kavuşmuştur.
- d. Halkçılık, kalkınmayı hızlandırmış, zayıf bir ekonomik mirastan bugünkü Türkiye'yi oluşturmuştur.

HALK: Bir milleti oluşturan, çeşitli mesleklerin ve toplumsal grupların içinde bulunan insanlara halk denir.

➤ **Halkçılık ilkesi**, hem **cumhuriyetçilik** hem de **milliyetçilik** ilkelerinin doğal sonucudur.

Halkçılık İlkesinin Türk Toplumuna Sağladığı Faydalar

- ✓ **Herkes kanunlar önünde eşittir.**
- ✓ **Devlet** halkçılık ilkesi doğrultusunda **yurdun dört tarafına hizmet götürmektedir**
- ✓ Bireyler arasında eşitlik olmuş, **her türlü ayrıcalık kaldırılmıştır**
- ✓ **Vatandaşlar, devlet kaynaklarından ve kamu hizmetlerinden eşit olarak yararlanmaktadır.**
- ✓ İlköğretimden üniversiteye kadar **halka ücretsiz eğitim ve eğitimde fırsat eşitliği** tanınmıştır. İhtiyacı olanlara **devlet hastanelerinde ücretsiz sağlık hizmetleri** verilir. Halkın ihtiyacı olan altyapı yatırımlarının tümü devlet tarafından yapılır.
- ✓ **En ücra köylere kadar okul, sağlık ocağı, yol, elektrik, su ve sulama hizmetinin, halkçılık ilkesi uygulamasıdır.**

HALKÇILIK

- ✓ **Milletin çıkarına ve halkın yararına bir siyaset izlenmesi,**
- ✓ Türk vatandaşı olan **herkesin kanun önünde eşit olması,**
- ✓ **halkın devlet yönetimine eşit katılımının sağlanması,**
- ✓ **siyaset ve yöneticilerin halk için çalışmasıdır.**

Halkçılık İlkesi Doğrultusunda Yapılan İnkılaplar

- **Cumhuriyetin ilanı ile egemenliğin doğrudan halka verilmesi**
- **Aşar vergisinin kaldırılması**
- **Kılık Kıyafet Kanunu**
- Hukuk birliğinin gerçekleştirilmesiyle **kanunlar karşısında eşitliğin sağlanması**
- Azınlıkların Türk vatandaşı kabul edilerek **ayrıcalıklarının sona erdirilmesi ve toplumda eşitliğin sağlanması**
- **Soyadı Kanunu**'nun yanı sıra çıkarılan bir kanunla "ağa, hacı, hoca, hafız, molla, bey" gibi **ayrıcalık belirten unvanların kaldırılması**
- **Medeni Kanun**'un kabul edilmesiyle sosyal ve ekonomik alanlarda **kadın - erkek eşitliğinin sağlanması**
- **Millet Mektepleri ve Halkevlerinin açılması**
- **Sosyal devlet ilkesinin benimsenmesi,**
- **İlköğretimin parasız ve zorunlu olması**
- Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi

Halkçılık

- Toplum oluşturulan bireyler arasındaki **ayrıcalıkların ortadan kaldırılmasıdır.**
- Halk arasında din, dil, ırk farklılığı olmaksızın **herkesin kanun önünde eşit olmasıdır.**
- Halkçılık her türlü **sınıf farklılığını reddeder.**
- **İç barışı ve sosyal adaleti sağlamayı amaçlar.**
- Cumhuriyet, **halkın egemenliğine dayalıdır.** Millet (ulus) ise halkın bilinçlendirilmesi ile ortaya çıkar.
- **Cumhuriyetçilik ve Milliyetçilik ilkelerinin zorunlu sonucu olarak Halkçılık doğmuştur.**

Anahtar Kelimeler:

- **Eşitlik,**
- **Ayrıcalıkların kaldırılması,**
- **Dayanışma,**
- **Topluma hizmet,**
- **Sosyal devlet, Sosyal adalet,**
- **Sınıfsız toplum,**
- **Kamu yararı, Kamu,**
- **Ayrıcalık yok**